

Tárgytematika

EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM
BTK Magyar Nyelvtudományi és Finnugor Intézet
(BTK-MANYFI-106)

2018/19/2

Tárgynév:	A nyelv térben és időben
Tárgykód:	BBN-MNY11-243
Tárgyfelelős neve:	N. Fodor János Dr.
Tárgy követelménye:	Kollokvium (5)
Tárgy heti óraszám:	2/0/0

Oktatás célja:

Az előadás célja a magyar nyelv- és nyelvjárástörténettel kapcsolatos legfontosabb ismeretek átadása, a hallgatók nyelv- és művelődéstörténeti ismereteinek a bővítése. A kurzus segíteni kívánja a történetiségben való időbeli és térbeli tájékozódás fejlesztését.

Tantárgy tartalma:

A nyelvi változás általános kérdéseinek és a diakrón nyelvészeti kutatások forráscsoportjainak a megismertetése mellett a magyar nyelvtörténet korszakainak a bemutatása történik meg a nyelvben tükröződő művelődéstörténeti vonatkozások kiemelésével. A tantárgy a következő tematikus egységeket tartalmazza: 1. A nyelvtörténet tárgya, részterületei, érintkező tudományai. A nyelvi változás általános törvényszerűségei. 2. A magyar nyelvtörténet korszakainak főbb jellemzői. 3. A nyelvtörténet-kutatás forrásai. 4. A magyar nyelv eredete és az ősmagyar kori műveltség a szavak tükrében. 4. A magyar nép elhelyezkedése a Kárpát-medencében. A kultúraváltás tükröződése a nyelvben. 5. Nyelv és nyelvjárás. A magyar nyelvjárások jellemzése. 6. Nyelvföldrajz és népiségtörténet. A székelyek és a csángók településtörténete a nyelvföldrajz szemszögéből. 7. A középmagyar kor történelmi, kulturális és nyelvi eseményei. 8. Az irodalmi nyelvi norma kialakulása. 9. A felvilágosodás és a reformkor nyelvi mozgalmi, különös tekintettel a nyelvújításra és a magyar nyelv státusára. 10. Az újabb magyar kor divergens és konvergens nyelvi változásai.

Számonkérési és értékelési rendszere:

A kurzus írásbeli és/vagy szóbeli kollokviummal zárul.

Kötelező irodalom:

- Bárczi Géza, A magyar szókincs eredete. Bp., 2001².
- Benkő Loránd, A nyelvföldrajz történeti tanulságai. Az MTA I. Osztálya Közleményei 24 (1967): 29–48.
- Benkő Loránd, A történeti nyelvtudomány alapjai. Bp., 1998². 13–77.
- Dömötör Adrienn, Régi magyar nyelvemlékek. Bp., 2006. 127–62.
- Honti László főszerk., A nyelvrokonságról. Az török, sumer és egyéb áfium ellen való orvosság. Bp., 2010. (kijelölt fejezet)
- Kiefer Ferenc, A magyar nyelv kézikönyve. Bp., 2003. 301–321. (kijelölt fejezetek)

Tárgytematika

EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM
BTK Magyar Nyelvtudományi és Finnugor Intézet
(BTK-MANYFI-106)

2018/19/2

Kötelező irodalom:

Róna-Tas András, A honfoglaló magyar nép. Bp., 1996. (kijelölt fejezetek).